

Tuna Kiremitçi
Kitap Dedektifi

kiremitci@gmail.com

Topkapı filminin casusluk romanı

Peter Ustinov'a zamanında En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu dalında Oscar kazandıran, ünlü *Topkapı* filminin esin kaynağı *Gün Işığı*, şimdi bir kez daha bizlerle

Gün Işığı ilk kez 60'larda Hürriyet tarafından tefrika edilmiş. "Hadise yaratan büyük roman" başlıklı sunumda şöyle deniyor: "Dünyanın en meşhur macera ve casusluk romanları yazarı Eric Ambler'in kaleme aldığı ve Portekiz'den İsveç'e, İngiltere'den Yunanistan'a kadar bütün Avrupa'da günün romanı olarak yüzlerce gazete ve mecmuada tefrika edilen, her dile çevrilip kitap halinde yayımlanan *Gün Işığı* yıllardan beri benzeri yazılmamış eşsiz bir heyecan romanıdır.

Filminin çevrilmesine memleketimizde başlanan ve en mühim rollerini Maximilian Schell, Melina Mercouri ve Peter Ustinov gibi dünya çapındaki şöhretlerin oynadıkları *Gün Işığı*, baştanbaşa heyecanla yöğrülmuş bir macera fırtınasıdır.

Bütün dünyada hadise yaratan, İstanbul'un egzotik ve tarihi güzellikleri içinde dehşet verici bir tempo ile cereyan eden *Gün Işığı* adlı bu eseri, Çarşambaya neşre başlıyoruz."

Tefrikayı Sezgin Burak resimlemiş. Bahsedilen film de Jules Dassin'in yönettiği, 1964 tarihli *Topkapı* tabii ki... Peter Ustinov'a En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu Oscar'ını kazandıran, bu arada Türkiye turizmüne epey hayrı dokunan filmin esin kaynağı *Gün Işığı*, şimdi Yapı Kredi Yayınları sayesinde bir kez daha bizlerle. Bu kez Mehmet Gürsel çeviriyle.

Romanda olaylar 1961 yılının İstanbul'unda geçiyor. Yarı İngiliz-yarı Mısırlı Arthur Abdel Simpson aslında Atina'da turistlere musallat olan küçük bir dolandırıcı. İradesi dışında karıştığı olaylar sonucunda kendisini Türkiye'de gelişen uluslararası

bir komplonun içinde buluyor. İstanbul'a götürmeyi yüz dolara kabul ettiği Lincoln'un gizli bölümünde bir dolu silah olduğundan haberi bile yok. Yakayı ele verince de külyutmaz komiser Tufan, onu Türk istihbaratı için casusluk yapmaya zorluyor. 27 Mayıs darbesinin hemen ertesindeyiz çünkü. Milli Birlik Komitesi aşırı hassas.

En küçük bir casusluk yeteneği olmayan kıt zekâlı Arthur çaresiz başlıyor onu bu işlere bulaştıran İsviçreli çifti izlemeye.

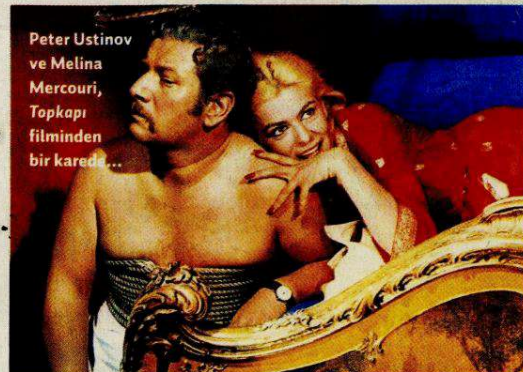
Şöforlüklerini üstleniyor ve görüp duyduklarını her fırsatta komiser Tufan'a rapor ediyor. Anlatıcı kendisi olduğu için de roman giderek trajikomik bir hal alıyor. Hatta hep "polisye-gerilim" olarak sınıflandırılmış olsa da, bir bakıma kara mizah

romanı. Eric Ambler'in ince espri anlayışı her paragrafta kendini hissettiriyor. Yazar İstanbul hakkındaki bilgisi ve Türklere dair dostane gözlemleriyle de kalbimizi kazanıyor.

Gün Işığı İngiliz tarzı bir İstanbul polisiyesi. Ustaca kurgulanmış, bir o kadar da iyi yazılmış. *Topkapı* filmiyle arasında epey fark var. Filmde hikâyeyi tarihsel ve sosyal bağlamından koparıp oryantalist bir Hollywood eğlenceliğine dönüştürmüşler. Bu arada kurgu da ters yüz edilmiş ve romandaki sürpriz kaybolmuş. Yine de sinemanın o zamanki imkânlarıyla çekilmiş 60'lar İstanbul'undan nostaljik tatlar alıyorsunuz. Oysa roman tazeliğini 21'inci yüzyılda yazılmış gibi koruyor. Eh, buna da edebiyatın sinemaya karşı üstünlüğü diyelim artık.

Gün Işığı/ Eric Ambler/ Çeviren: Mehmet Gürsel/ Yapı Kredi Yayınları/ 256 Sayfa. •

ERIC AMBLER
Gün Işığı

Peter Ustinov
ve Melina
Mercouri,
Topkapı
filminden
bir karede...